

อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงและการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Effective Tax Rate and Earnings Management of Thai Listed Companies

ทิพย์ารณ์ ปัตตา¹

Tippayaporn Putta

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ปี 2557 ถึง 2561 จำนวน 308 บริษัท คิดเป็นจำนวน 1,577 ปีบริษัท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการบริหารหรือวางแผนการประหยัดภาษีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประเภทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไร และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีแรงจูงใจในการบริหารหรือวางแผนการประหยัดภาษีน้อยกว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอ ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถเป็นสารสนเทศที่ดีของหน่วยงานกำกับดูแลและหน่วยงานที่ต้องการจะกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนหรือกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวม และงานวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนักวิจัยหรือนักวิชาการที่จะสามารถนำองค์ความรู้ไปเป็นวรรณกรรมที่อ้างอิงเกี่ยวกับการบริหารหรือการวางแผนภาษีและการจัดการกำไรต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง; การจัดการกำไร

Abstract

The purpose of this research was to investigate the relationship between the effective tax rates and earnings management of Thai listed firms. The data samples are 308 listed firms, 1577 firm-years, and collected from 2009 to 2018. The statistics used were the mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The results show that the tax management or tax planning of Thai listed firms are positively and significantly related to earnings management. The types of listed firms are negatively and significantly related to earnings management. The tax management or tax planning motives of the big size

Received: 2021-10-26 Revised: 2021-12-06 Accepted: 2021-12-08

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง Faculty of Management Science, Lampang Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: an_ac488@hotmail.com

listed firms (SET) are smaller than the small size listed firms (mai). The results of this research are useful information of the regulators and the agency of economic stimulation. The results are also guidance of investment promotion policies or entire economic stimulation. This research is enriched the literature of earnings management and tax management or tax planning for the researchers or scholars.

Keywords: Effective Tax Rate; Earning Management

บทนำ (Introduction)

การโอนถ่ายความมั่งคั่งทางการเงินจากภาคเอกชนไปยังภาครัฐถือเป็นประเพณีปฏิบัติกันทั่วไปของทุกประเทศ กิจกรรมภาคเอกชนมีเป้าหมายในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างการเติบโตทางผลกำไรและมูลค่าองค์กรตามราคาตลาด ในขณะที่ภาครัฐมีเครื่องมือที่ใช้ในการแบ่งส่วนการเติบโตทางเศรษฐกิจของหน่วยงานภาคเอกชนคือภาษีอากร ดังนั้น ในมุมมองของกิจการหรือหน่วยงานภาคเอกชน ภาษีอากรจึงเป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ผันแปรตามความมั่งคั่งของกิจการ ภาษีอากรถือเป็นรายได้ที่ภาครัฐจัดเก็บจากภาคเอกชนเพื่อใช้เป็นงบประมาณขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจตามนโยบายและทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่ผ่านมารัฐบาลได้ออกนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจขยายและเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ในปลายปี พ.ศ. 2562 เช่น มาตรการส่งเสริมการบริโภคในประเทศ เป็นต้น ซึ่งได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ส่งผลดีกับผู้ประกอบการในประเทศไทย และรัฐบาลมีรายได้จากการเก็บภาษีเพิ่มขึ้น ประเภทภาษีที่สำคัญในการจัดเก็บรายได้ของภาครัฐคือ ภาษีเงินได้นิติบุคคล (สุเมธ ศิริคุณโชติ, 2562) ซึ่งเป็นภาษีทางตรงชนิดหนึ่งจัดเก็บจากฐานเงินได้ของนิติบุคคลประเภทที่ประมวลรัษฎากรประกาศกำหนดโดยการนำเงินได้ที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีคูณด้วยอัตราภาษีซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตามแนวนโยบายของภาครัฐที่จะกระตุ้นหรือสนับสนุนกิจการแต่ละประเภท และภาษีเงินได้นิติบุคคลที่กล่าวมานี้ถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของกิจการภาคเอกชนในการประเมินตนเองเพื่อคำนวณและจ่ายชำระภาษีเงินได้ให้กับภาครัฐ

ภาษีเงินได้ถือเป็นต้นทุนที่สำคัญอย่างหนึ่งของธุรกิจภาคเอกชน โดยฐานภาษีเงินได้นิติบุคคลที่สำคัญที่ใช้คำนวณภาษีคือกำไรสุทธิ ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของกิจการในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี โดยกำไรสุทธิที่ใช้คำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้นประมวลรัษฎากรได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการคำนวณซึ่งมีแนวทางที่แตกต่างจากการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่กิจการสามารถใช้ช่องว่างทางมาตรฐานการรายงานทางการเงินและหลักเกณฑ์วิธีการตามประมวลรัษฎากรเพื่อสร้างความได้เปรียบในการจัดการค่าใช้จ่ายภาษีผ่านช่องทางการจัดการกำไรของกิจการ การวางแผนภาษีหรือการจัดการภาษีเป็นวิธีการเพื่อให้กิจการจ่ายภาษีเป็นจำนวนน้อยที่สุดและประหยัดที่สุด โดยมีวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายภาษีอากร (สมเดช โรจน์ศรีเสถียรและคณะ, 2550) อย่างไรก็ตาม การวางแผนภาษีอากรอาจมีประเด็นทางจริยธรรมทางธุรกิจที่กิจการควรตระหนักหรือให้ความสำคัญ เนื่องจากข้อกำหนดของกฎหมายและแนวปฏิบัติทางธุรกิจอาจมีช่องว่างที่กิจการอาจจะใช้ดุลยพินิจในการจัดการตัวเลขทางบัญชีเพื่อให้จำนวนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้เป็นจำนวนที่กิจการพึงประสงค์หรือเป็นไปตามความต้องการของกิจการ

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่มุ่งสร้างความมั่งคั่งหรือการเติบโตของกำไรอาจให้ความสำคัญกับจำนวนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้น้อยกว่ามูลค่าองค์กรตามราคาตลาด กิจกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและหุ้นของกิจการขนาดใหญ่เหล่านี้มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ โดยราคาหุ้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับกำไรของกิจการ (ญาดา กิรติพงศ์ ภัคติ, 2560) ในขณะที่กลุ่มกิจการขนาดเล็กที่ต้องการจะลดภาระค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้อาจมุ่งเน้นการวางแผนภาษีหรือการจัดการกำไรโดยผู้บริหารใช้ดุลยพินิจของตนเองในการเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีมาใช้จัดการและนำเสนองบการเงินโดยให้ผลกำไรหรือตัวเลขที่แสดงเป็นไปตามความคาดหวังของตนเองอย่างจงใจ (Schipper, 1989) อย่างไรก็ตามงานวิจัยในอดีตที่ให้ข้อโต้แย้งที่สำคัญว่า บริษัทที่มีคณะกรรมการขนาดใหญ่มีผลการดำเนินงานที่ดีเยี่ยมมีแนวโน้มที่จะจัดการกำไรมากกว่าบริษัทที่มีคณะกรรมการขนาดเล็ก โดยให้ความเห็นว่าบริษัทที่มีคณะกรรมการขนาดใหญ่สามารถติดต่อผู้ตรวจสอบภายนอกได้ดีกว่า มีความสามารถแก้ไขปัญหา เช่น เงินทุน มีความเป็นมืออาชีพหรือประสบการณ์ในการทำงาน ส่งผลให้กิจการมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น เป็นต้น (Dalton et al., 1999) สำหรับประเทศไทย งานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงและการจัดการกำไรอาจมีจำนวนมาก แต่การเปรียบเทียบการจัดการภาษีระหว่างกิจการขนาดใหญ่กับขนาดเล็กยังเป็นที่ถกเถียงและรอการสนับสนุนจากหลักฐานเชิงประจักษ์ของนักวิจัย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการค่าใช้จ่ายภาษีและการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ของการจัดการค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ผ่านอัตราภาษีเงินได้ที่จริงกับการใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารในการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง และเพื่อเพิ่มหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการจัดการกำไรและการจัดการค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ให้กับหน่วยงานกำกับดูแลและนักวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ (Research Objectives)

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้เพื่อ ทดสอบความสัมพันธ์ของอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งประเด็นการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอ

สมมติฐานการวิจัย (Hypotheses)

H1a: แรงจูงใจในการบริหารหรือวางแผนการประหยัดภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไร

H1b: ประเภทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไร

H1c: แรงจูงใจในการบริหารหรือวางแผนการประหยัฒภาษีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไรน้อยกว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินจากงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี 2557 ถึง 2561 นำมาคำนวณหาตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด เพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือศึกษาการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอและข้อที่ 2 คือศึกษาอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอ และใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยนำตัวแบบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี 2557 ถึง 2561 ประเภทของข้อมูลเรียกว่าข้อมูลอนุกรมเวลาของข้อมูลภาคตัดขวาง หรือ Panel Data ซึ่งติดตามข้อมูลทางการเงินในแต่ละบริษัทในแต่ละปีรวมไม่เกิน 5 ปีต่อบริษัท และเรียกหน่วยวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่างนี้ว่าปีบริษัท (Firm year observations) มีจำนวนทั้งหมดโดยประมาณ 1,577 ปีบริษัท รายละเอียดการได้มาแสดงในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

คำอธิบาย	จำนวน	หน่วยนับ
ประชากรทั้งหมด	790	บริษัท
หัก ข้อมูลไม่สมบูรณ์ (Missing Data)	398	บริษัท
ข้อมูลของสถาบันการเงินซึ่งมีโครงสร้างของงบการเงินที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมทั่วไป	84	บริษัท
จำนวนประชากรคงเหลือ	308	บริษัท
จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	1,577	ปีบริษัท

การจัดกลุ่มอุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการจัดโครงสร้างกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจใกล้เคียงกันได้อยู่ในหมวดเดียวกันเพื่อความเหมาะสมในการเปรียบเทียบระหว่างกันและเป็นมูลที่ใช้สำหรับการประมาณค่า

สัมประสิทธิ์สำหรับการพยากรณ์ความคลาดเคลื่อนของการจัดการกำไรตามรายการคงค้าง โดยการจัดการกลุ่มอุตสาหกรรมแบ่งเป็นภาคตัดขวาง หรือ Panel ดังตารางที่ 2 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 2 การจำแนกโครงสร้างกลุ่มอุตสาหกรรม

Panel	Division	จำนวน (%)
Panel A	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (Agro & Food Industry)	114 (7.23%)
Panel B	สินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Products)	145 (9.19%)
Panel C	สินค้าอุตสาหกรรม (Industrials)	342 (21.69%)
Panel D	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (Property & Construction)	62 (3.93%)
Panel E	ทรัพยากร (Resources)	409 (25.93%)
Panel F	บริการ (Services)	372 (23.59%)
Panel G	เทคโนโลยี (Technology)	133 (8.43%)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (the Stock Exchange of Thailand: SET) ประกอบด้วยแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (แบบ 56-2) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในเว็บไซต์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (The Securities and Exchange Commission: SEC) รวมถึงข้อมูลเชิงปริมาณของรายงานข้อมูลสารสนเทศและข้อมูลซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เก็บรวบรวมจากฐานข้อมูล SETSMART หรือ SET Market Analysis and Reporting Tool โดยข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series data) ของข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross Sectional Data) หรือที่เรียกว่า Panel Data ซึ่งจัดเก็บข้อมูลทางการเงินแต่ละบริษัทต่อเนื่องกันตั้งแต่ พ.ศ. 2557 – 2561 รวมระยะเวลา 5 ปี อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ (Missing Data) และข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นสถาบันการเงินซึ่งมีโครงสร้างของงบการเงินที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมทั่วไป จะไม่นำมารวมคำนวณเพื่อการศึกษาในงานวิจัยนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) ขึ้นนี้ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาของข้อมูลภาคตัดขวาง หรือ Panel Data ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 5 ปี ตั้ง 2557-2561 ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยนำตัวแบบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression) ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ปรับปรุงเพิ่มเติมโดยการเพิ่มตัวแปรกำกับและตัวแปรคั่นกลาง ตัวแบบงานวิจัยที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเขียนในรูปแบบของสมการดังนี้ ตัวแบบที่ 1 สมการที่มีตัวแปรกำกับ (Moderator)

$$absda = \beta_0 + \beta_1 taxx + \beta_2 mar + \beta_3 tax_mar + \beta_n Controls + \varepsilon$$

โดยที่คำอธิบายตัวแปรและประเภทตัวแปรในสมการข้างต้นแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตัวแปร ประเภทตัวแปรและคำอธิบาย

ตัวแปร	ประเภทตัวแปร	คำอธิบาย
absda	Dependent	การจัดการกำไรวัดจากการใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารตามเกณฑ์คงค้างใช้ตัวแบบของ Modified Jones's Model
taxx	Independent	อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง วัดค่าจากค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้หารด้วยกำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้
mar	Moderator	ประเภทของบริษัทจดทะเบียน วัดโดยให้ค่า 1 เมื่อเป็นที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และให้ค่า 0 เมื่อเป็นที่จดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอ
tax_mar	Interact Variable	ตัวแปร Interact
size	Control Variable	ขนาดของกิจการ วัดโดย Natural logarithm ของสินทรัพย์รวม
debt	Control Variable	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน
small	Control Variable	การหลีกเลี่ยงผลขาดทุนวัดโดยอัตราส่วนกำไรสุทธิหารด้วยสินทรัพย์รวม
Ind, Yr	Fixed Effect	อุตสาหกรรมและปีของบริษัทจดทะเบียน วัดค่าโดยใช้ตัวแปรหุ่น 1 และ 0
ϵ	Error term	ค่าความคลาดเคลื่อน

ผลการวิจัย (Research Results)

งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินจากงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อคำนวณตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด เพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ของการศึกษาวิจัย ได้แก่ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอและ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอ ดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรในงานวิจัย

Variable	Obs	Mean	Std.Dev.	Min	Max
absda	1,577	0.0852	0.1048	0.0008	0.7470
taxx	1,577	0.9915	3.8911	0.0005	31.2000
mar	1,577	0.8053	0.3960	0	1
tax_mar	1,577	0.8543	3.7690	0	31.2000
size	1,577	8.4545	1.6483	5.0891	13.0504
debt	1,577	1.3097	1.9629	0.0339	14.9707
small	1,577	0.1930	2.7085	-0.0506	94.2644

จากตารางที่ 4 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย โดยที่วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอ ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปร absda หรือการจัดการกำไรวัดจากการใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารตามเกณฑ์คงค้างใช้ตัวแบบของ Modified Jones's Model มีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.7470 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.0008 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0852 การจำนวนข้อมูลตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 1,577 ปีบริษัท

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอ ผลการศึกษา พบว่าตัวแปร taxx หรืออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงวัดจากค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้หารด้วยกำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีค่าสูงสุดเท่ากับ 31.20 มีค่าต่ำสุด 0.0005 มีค่าเฉลี่ย 0.9915 การจำนวนข้อมูลตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 1,577 ปีบริษัท

การวิเคราะห์สถิติอนุมาน

งานวิจัยนี้ใช้สถิติอนุมานในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติอนุมานแสดงผลเพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 นั่นคือการศึกษาคำสมมติฐานระหว่างอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นลำดับดังนี้ ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

	absda	taxx	tax_mar	size	debt	small
absda	1.0000					
taxx	0.0673*	1.0000				
	0.0075					
tax_mar	0.0610*	0.9606*	1.0000			
	0.0154	0.0000				
size	-0.1927	-0.0123*	0.0144	1.0000		
	0.0000	0.6261	0.5684			
debt	0.1069*	0.0551*	0.0547*	0.1382*	1.0000	

	0.0000	0.0286	0.0301	0.0000	
small	0.1733*	-0.1495*	-0.1359*	-0.1354*	0.1348*
	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000

จากตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation) พบว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่เป็นค่าต่อเนื่องทั้งหมดของงานวิจัยมีค่าสัมประสิทธิ์ไม่เกิน 0.75 ยกเว้นตัวแปร *taxx_mar* ซึ่งเป็นตัวแปร interaction ของตัวแปร *taxx* และ ตัวแปร *mar* ดังนั้นการทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจึงมั่นใจได้ว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity หรือปัญหาที่ตัวแปรอิสระสองตัวมีค่าสหสัมพันธ์ค่อนข้างสูงแต่ไม่สมบูรณ์ซึ่งจะส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดและค่าประมาณการกำลังสองน้อยที่สุด (R square) มีค่าสูงและค่าทดสอบ t มีค่าต่ำมากจนทำให้ผลการแปรค่าตัวแปรอิสระคลาดเคลื่อนหรือผิดไป การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของสมมติฐานงานวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แสดงในตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Variable	Panel A: absda H _{1a}	Panel B: absda H _{1b}	Panel C: absda H _{1c}
	Coefficient est. (p-value)	Coefficient est. (p-value)	Coefficient est. (p-value)
INTERCEPT	0.163*** (0.000)	0.170*** (0.000)	0.165*** (0.000)
taxx	0.002*** (0.001)		
mar		-0.016** (0.016)	
tax_mar			0.002** (0.002)
size	-0.011*** (0.000)	-0.010*** (0.000)	-0.012*** (0.000)
debt	0.005*** (0.000)	0.005*** (0.000)	0.005*** (0.000)
small	0.181*** (0.000)	0.168*** (0.000)	0.179*** (0.000)
F statistic	33.40*** (0.000)	32.07*** (0.000)	33.16*** (0.000)
n (Obs)	1,577	1,577	1,577
Adj R²	0.0760	0.0731	0.0755

จากตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยแบ่งการทดสอบเป็น 3 สมมติฐานดังนี้

สมมติฐาน H1a: แรงจูงใจในการบริหารหรือวางแผนการประหยัดภาษีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอ (taxx) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไร (absda) ผลการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของการทดสอบความสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.002 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าแรงจูงใจในการบริหารหรือวางแผนการประหยัดภาษีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไร

สมมติฐาน H1b: ประเภทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (mar) มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไร (absda) ผลการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของการทดสอบความสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ -0.016 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าประเภทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (mar) มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไร ทั้งนี้ทิศทางของความสัมพันธ์เป็นแบบผกผันหรือความสัมพันธ์เชิงลบ

สมมติฐาน H1c: แรงจูงใจในการบริหารหรือวางแผนการประหยัดภาษีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไรน้อยกว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาด เอ็มเอไอ ผลการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของการทดสอบความสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.002 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเท่ากับ H1a (ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.002) และมากกว่า H1b (ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.016) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าแรงจูงใจในการบริหารหรือวางแผนการประหยัดภาษีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไรน้อยกว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอหรืออธิบายได้ว่าบริษัทขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีแรงจูงใจในการบริหารภาษีเพื่อการจัดการกำไรน้อยกว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่อง อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงและการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถอธิบายได้ดังนี้

ประการแรก แรงจูงใจในการบริหารหรือวางแผนการประหยัดภาษีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไร อันเนื่องมาจากโดยภาพรวมแล้ว ตัวเลขทางบัญชีที่เป็นฐานในการคำนวณค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้เป็นผลมาจากการดำเนินงานของกิจการ แต่ฝ่ายบริหารของกิจการยังได้มีการวางแผนหรือจัดการตัวเลขทางบัญชีเหล่านั้นโดยใช้ช่องว่างของข้อกำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินเพื่อให้ตัวเลขกำไรเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ แสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจในการวางแผนภาษีหรือการจัดการภาษี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dalton et al., (1999) ที่กล่าวว่า กิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งมีคณะกรรมการบริหารที่เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย การจัดการภาษีหรือการวางแผนภาษีจึงเป็นแนวทาง

หนึ่งในการลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายของกิจการเพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามระดับที่วางแผนไว้ ประกอบกับการศึกษาของ ญาดา กิริติพงศ์ภักดี (2560) ที่กล่าวว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมุ่งสร้างความมั่งคั่งหรือการเติบโตของกำไรสุทธิ จึงอาจให้ความสำคัญกับจำนวนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้เพื่อลดต้นทุนของกิจการและเพิ่มมูลค่าองค์กรตามราคาตลาดโดยการสร้างผลกำไรที่น่าพึงพอใจให้กับนักลงทุน

ประการที่สอง ประเภทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไร โดยที่ทิศทางของความสัมพันธ์เป็นแบบผกผันหรือความสัมพันธ์เชิงลบ แสดงให้เห็นว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอเป็นบริษัทที่มีขนาดของทุนจดทะเบียนหรือมีโครงสร้างทางการเงินขนาดเล็กมีแรงจูงใจในการจัดการภาษีหรือการวางแผนภาษีมากกว่าบริษัทที่จดทะเบียนหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งมีขนาดกิจการหรือมีโครงสร้างเงินทุนขนาดใหญ่ เนื่องจาก บริษัทขนาดใหญ่หรือบริษัทที่มีโครงสร้างทางการเงินขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญกับการระดมทุนจากผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุนทั่วไป จึงมีแนวโน้มที่จะมีให้ความสำคัญในการจัดการกำไรเพื่อการบริหารภาษีน้อยกว่าการจัดการกำไรเพื่อสร้างมูลค่าองค์กรตามราคาตลาด ในขณะที่กิจการขนาดเล็กหรือโครงสร้างทางการเงินมีขนาดเล็กหรือกิจการที่จดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอ จึงมีแนวโน้มที่จะมีให้ความสำคัญในการจัดการกำไรเพื่อการบริหารภาษีมากกว่าการจัดการกำไรเพื่อสร้างมูลค่าองค์กรตามราคาตลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Schipper (1989) กล่าวว่า กลุ่มกิจการขนาดเล็กที่ต้องการจะลดภาระค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้อาจมุ่งเน้นการวางแผนภาษีหรือการจัดการกำไรโดยผู้บริหารใช้ดุลยพินิจของตนเองในการเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีมาใช้จัดการและนำเสนองบการเงินโดยให้ผลกำไรหรือตัวเลขที่แสดงเป็นไปตามความคาดหวังของตนเองอย่างจงใจ สอดคล้องกับ สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆและคณะ (2556) กล่าวว่า ด้านความรู้ความสามารถเรื่องการบัญชีการเงินของผู้บริหารระดับสูงของประเภทบริษัทขนาดใหญ่ไม่พบความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่กิจการจ่ายจริง อาจเป็นเพราะว่าประเด็นในเรื่องภาษีเงินได้เป็นประเด็นที่สำคัญที่พึงต้องพิจารณา แต่ไม่ใช่ประเด็นที่ใหญ่ที่สุด อีกทั้งมีประเด็นการบริหารการตลาดและการดำเนินงานน่าจะให้ผลดีกับกิจการในภาพรวมที่มากกว่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตยา ตันจันทร์พงศ์ (2557) กล่าวว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการบริหารกำไร

ประการสุดท้าย เป็นการพิสูจน์ยืนยันแรงจูงใจในการบริหารหรือวางแผนการประหยัดภาษี บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำรน้อยกว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอ โดยที่สาเหตุของแรงจูงใจของบริษัทขนาดเล็กในตลาดเอ็มเอไอมีแรงจูงใจในการจัดการภาษีหรือวางแผนภาษีมากกว่าบริษัทขนาดใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นั้น เนื่องจากมูลค่าตลาด (Market Cap) ของตลาดเอ็มเอไอนั้นน้อยกว่าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนเงินทุนที่หมุนเวียนในตลาดมีปริมาณไม่มากเมื่อเทียบ ฝ่ายบริหารของกิจการในตลาดเอ็มเอไอ จึงให้ความสำคัญกับการจัดการกำไรเพื่อดึงดูดใจนักลงทุนหรือเพื่อระดมทุนจากผู้ถือหุ้นน้อยกว่าการจัดการกำไรเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้หรือต้นทุนของกิจการ ในขณะที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีข้อได้เปรียบเรื่องมูลค่าตลาด (Market Cap) ขนาดใหญ่ การระดมทุนจากนักลงทุนหรือผู้ถือหุ้นมีปริมาณเงินทุนมากกว่ากิจการที่จดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอ ดังนั้น กิจการขนาด

ใหญ่เหล่านี้จึงให้ความสำคัญกับการจัดการกำไรเพื่อตอบสนองเป้าหมายของนักลงทุนมากกว่าการจัดการกำไรเพื่อลดค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้หรือต้นทุนของกิจการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สริดา ตั้งมันัสสุม (2561) กล่าวว่า “กำไรสุทธิ” หรือ “ผลลัพธ์” ที่แสดงในงบการเงินแสดงถึงผลการดำเนินงานที่เพิ่มมูลค่าให้แก่กิจการและเป็นข้อมูลสำคัญที่นักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำมาวิเคราะห์ความสามารถของกิจการ รวมถึงประเมินราคาหลักทรัพย์ กิจการจึงมีแรงจูงใจในการจัดการกำไรเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และสอดคล้องกับ สุพิชญญา ดีแก้ว (2560) กล่าวว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไร

องค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

องค์ความรู้หรือข้อค้นพบจากการวิจัยเรื่องอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงและการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนี้ คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและบริษัทจดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอมีค่าเท่ากับร้อยละ 0.99 เมื่อเทียบกับอัตราภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรเท่ากับร้อยละ 20 ส่งผลให้รัฐบาลเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดทั้งสอง จึงเป็นข้อสังเกตได้ว่ารัฐบาลให้สิทธิประโยชน์เพื่อเป็นแรงจูงใจการขยายเศรษฐกิจแก่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็มเอไอ โดยที่มีแนวโน้มว่ารัฐบาลจะจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ในจำนวนที่อาจลดลง ดังนั้นข้อค้นพบนี้จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานกำกับดูแลและหน่วยงานที่จัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในการทบทวนถึงความสมดุลของผลประโยชน์โดยรวมจากการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อกระตุ้นการลงทุนหรือกระตุ้นเศรษฐกิจกับจำนวนภาษีที่จะจัดเก็บได้น้อยลงหรือไม่

ข้อค้นพบที่สำคัญประการถัดมา คือ กิจการขนาดเล็กมีแรงจูงใจในการจัดการภาษีหรือการวางแผนภาษีมากกว่ากิจการขนาดใหญ่ โดยพิจารณาได้จากขนาดของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดเอ็มเอไอกับกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กิจการเหล่านี้มีแรงจูงใจในการจัดการภาษีหรือการวางแผนภาษีต่างกัน เนื่องจากมีเป้าหมายในการจัดการกำไรต่างกัน บริษัทขนาดใหญ่มีเป้าหมายในการจัดการกำไรเพื่อให้ตัวเลขกำไรดึงดูดใจนักลงทุนมากกว่าที่จะลดค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ เนื่องจากมีสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ได้รับจากการส่งเสริมการลงทุนในจำนวนที่พึงพอใจแล้ว ในขณะที่กิจการขนาดเล็กมีแนวโน้มในการจัดการกำไรเพื่อวางแผนภาษีมากกว่าดึงดูดใจนักลงทุน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสิทธิประโยชน์ทางภาษีอาจมีน้อยกว่ากิจการขนาดใหญ่ หรือต้องการลดค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้เพื่อประหยัดต้นทุนของกิจการ ข้อค้นพบนี้จะเป็นสารสนเทศที่ดีของหน่วยงานกำกับดูแลและหน่วยงานที่ต้องการจะกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนหรือกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อจำกัดงานวิจัยนี้อาจเกิดจากข้อผิดพลาดในการเก็บข้อมูล เนื่องจากเป็นข้อมูลทางการเงินจำนวนมากที่อยู่ในการเงินที่จำเป็นต้องจัดเก็บรวบรวมอย่างเป็นระบบ และต้องใช้การบันทึกในกระดาษทำการจึงอาจเกิดข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล ประกอบกับข้อมูลประเภทที่ไม่ได้เป็นตัวเงิน

ต้องใช้ระยะเวลาในการอ่านและสังเกตอย่างตั้งใจ จึงอาจเกิดข้อบกพร่องในการอ่านและการบันทึกรหัสข้อมูลในกระดาษทำการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และเปรียบเทียบกับประเภทบริษัทสตาร์ทอัพ เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานกำกับดูแล หน่วยงานที่ต้องการจะกระตุ้นเศรษฐกิจและนักวิชาการต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- ญาดา กิริตพงศ์ภักดี. (2560). *การจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนในครั้งแรก*. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมเดช โรจน์คุรีเสถียรและคณะ. (2550). *การวางแผนภาษีหัก ณ ที่จ่าย ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมนิติ.
- สรีดา ตั้งมันัสสุขุม. (2561). *อิทธิพลของการจัดการกำไรต่อกำไรส่วนที่เหลือ กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (SET 100)*. วิทยานิพนธ์การบัญชีมหาบัณฑิต. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561
- สุพัญญา ดีแก้ว. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัทกับการจัดการกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- สุเมธ ศิริคุณโชติและคณะ. (2562). *ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์
- Dalton, D. R., & Daily, C. M., (1999). What' s Wrong With H aving Friends on the Board. *Across the Board* 36 (3), 28–32
- Schipper, K (1989). Commennentary on earnings mamagement. *Accounting Horizons*. 3(4), 91–102.